

Čím si prošla nepálská provincie Madhesh v roce 2025? Klimatické katastrofy, včasné varování i zapojení místních

1.6.2026 - Snigdha Bashyal | Člověk v tísni

Rok, co rok čelí provincie Madhesh v Nepálu extrémním klimatickým výkyvům - od sucha a ničivých záplav až po úmorná vedra a mrazivé zimy, často s tragickými následky. Rok 2025 byl však speciální, protože podpora a spolupráce místních lidí snížily dopady těchto katastrof. Klíčem k zajištění bezpečnosti během extrémních projevů počasí byla preventivní opatření.

Vlny veder

Začátkem června postihla nepálskou oblast Terai velká horka. Teploty dosahovaly až 39 °C, což proměnilo i běžné činnosti v hazard se zdravím. Navzdory nebezpečí si však mnohé rodiny nemohly dovolit přestat pracovat.

„Horko nerozlišuje mezi bohatými a chudými,“ říká 75letý Dhaniya Patel. „Ale chudí musí pracovat i v těchto náročných podmínkách, a v tom je ten rozdíl.“

Náš tým se během června roku 2025 vydal do horkem postižených míst v oblasti Terai. Rozhodli jsme se podpořit především lidi pracující venku, ohrožené domácnosti a navštívit veřejná místa s vysokou koncentrací lidí.

Zjistili jsme, že přestože jsou varovné zprávy o přicházejících vedrech a prevenci důležité, část populace k nim nemá přístup nebo více důvěřuje tradiční osobní komunikaci. Proto jsme se spojili s místními zdravotnicemi, které obcházely domácnosti ve vybraných městech a mluvily s lidmi o nebezpečí, které s sebou horko přináší. Vysvětlovaly, jak horko působí na tělo nebo jak rozpoznat varovné příznaky dlouhého pobytu na slunci.

Proč pomohlo zasáhnout proti horku včas:

- Opatření pomohla ochránit lidi v těch nejteplejších dnech.
- Varování byla doručena v lokálních jazycích (maithili, bajika).
- Zprávy doručovaly zdravotnice z řad místních lidí.
- Pro lidi bylo jednoduché si získané informace přizpůsobit své každodenní realitě.

Sucho

Extrémní horka a opožděný monzun přinesly do velké části provincie Madhesh sucha. Studny vyschly, zavlažovací systémy nefungovaly a nebylo možné pracovat na polích. To nejvíce zasáhlo námezdní dělníky. Dne 10. července byla provincie Madhesh oficiálně prohlášena za oblast postiženou suchem a 23. července federální vláda vyhlásila stav nouze.

Namísto nahrazení místních vodovodních systémů jsme se ve spolupráci s místní vládou soustředili na vylepšení a doplnění těch existujících. Například v Kaudena Rural jsme instalovali potrubí pro zavedení vody do chudších domácností (celkem pro 1 893 osob). Zároveň jsme pomohli dělníkům,

kterí přišli o obživu.

Podpořili jsme také 32 místních projektů šetrných k přírodě s cílem zmírnit dopady sucha. Pustili jsme se do obnovy rybníků a ochrany svahů, dali jsme práci místním lidem, kteří pomáhali s opravami nádrží a zavlažovacích kanálů, což pomohlo obnovit podzemní vody.

Tato práce byla důležitá také pro řadu žen. Přinesla jim důstojnost a rovné odměny.

„Práce zde mi moc pomohla. Na polích nebo stavbách jsem dělala stejnou práci jako muži, ale dostávala jsem méně peněz. Tady jsme placeni všichni stejně,“ říká Bachiya Mukhiya.

Práce, která pomohla bojovat se suchem za rovných podmínek

- Místní opravili infrastrukturu, na které jsou denně závislí.
- Dovednosti a znalosti zůstaly v komunitě.
- Lidé získali důstojný výdělek pro své rodiny.

Záplavy

Po měsících sucha přišly v říjnu do provincie Madhesh záplavy. Díky lepšímu přístupu k informacím o přicházejících povodních nebyly dopady na životy místních lidí minulý rok tak velké, jako v předchozích letech.

Na základě předpovědí jsme okamžitě šířili varování o záplavách přes kanály, jako jsou WhatsApp, Facebook a Messenger. Přes 7 900 automatických hovorů jsme doručili zprávu o povodních obyvatelům v záplavových zónách a video ve znakové řeči dostalo více než 3 400 osob se zdravotním postižením.

Jedním z hrdinů byl během povodní Gudu Mandal, člen místního výboru pro řízení katastrof. Když přišlo varování o přicházející záplavě, celou noc procházel vesnicí s megafonem a budil obyvatele. Ve 2:45 ráno, když hrozilo protržení hráze, pomáhal armádě zpevňovat konstrukci pomocí pytlů s pískem. Za vlastní peníze zajistil vodu a jídlo pro ty, kteří museli utéct. Pomohl evakuovat téměř 3 000 lidí a jejich dobytek.

Co proměnilo včasné varování v akci, která zachránila spoustu životů?

- Varování se dostala k místním dříve, než voda dosáhla vrcholu.
- Skupiny mladých lidí se samy zmobilizovaly bez čekání na pomoc druhých.
- Místní znalost terénu určila nejlepší evakuační trasy a úkryty.

Abychom podpořili rodiny, distribuovali jsme 1 000 domácnostem balíčky s hygienickými potřebami a další nezbytnou pomocí. Zároveň budujeme inkluzivní evakuační kryty, které jsou odolné proti zemětřesení, mají rampy pro handicapované a oddělené prostory pro muže a ženy (včetně místností pro kojení).

Vlna chladu

Jakmile monzun skončil, zasáhly Terai mrazy. Distribuovali jsme 1 100 „zimních balíčků“ (deky, vlněné čepice, šály, termoprádlo) pro děti do pěti let a seniory v provinciích Madhesh a Lumbini.

Zkušenosti z roku 2025 nám jasně ukázaly, že není efektivní řešit následky během katastrofy, ale je lepší se připravit na nebezpečí dlouho před ním.

O projektu RAIN:

Projekt RAIN je podporován britským fondem pro mezinárodní rozvoj a vede jej Člověk v tísni ve spolupráci s DCA Nepal a dalšími partnery (CSRC, LI-BIRD, Youth Innovation Lab atd.). Projekt se zaměřuje na posilování místní odolnosti, včasné varování a řešení v terénu, která chrání ty nejzranitelnější.

Autor: Snigdha Bashyal

<https://www.clovekvtisni.cz/cim-si-prosla-nepalska-provincie-madhesh-v-roce-2025-klimaticke-katastr-ofy-vcasne-varovani-i-zapojeni-mistnich-13354gp>